

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/206/2019
Identifikačné číslo spisu:	1112236810
Dátum vydania rozhodnutia:	22.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1112236810.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. Z., bývajúcej v E., E. XXX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Janči, s. r. o., so sídlom v Ružomberku, Dončova 1451/21, IČO 36 862 304, za ktorú koná advokát JUDr. Ladislav Janči, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o zaplatenie 2 488,56 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9C/231/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2017, sp.zn. 9Co/319/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovanej právo na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 26. februára 2015 žalobe o zaplatenie 2 488,56 € s príslušenstvom vyhovel a žalobkyni priznal náhradu trov konania z titulu náhrady škody podľa zákona 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31. decembra 2012 (ďalej len „zákon 514/2003 Z. z.“) ako náhradu trov obhajoby v trestnom konaní vedenom voči žalobkyni ako obžalovanej, ktorá bola rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5T 89/2008-265 z 3. novembra 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 3. marca 2010 sp.zn. 2To 17/2010 oslobodená spod obžaloby v zmysle § 285 písm. b/ Trestného poriadku, pretože skutok nebol trestným činom.

2. Na odvolanie žalovanej (v mene ktorej ho podalo ešte Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky) Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. októbra 2017, sp. zn. 9Co/319/2015 rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil [§ 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v časti trov konania ho zmenil a žalobkyni priznal nárok na ich plnú náhradu. K otázke určenia orgánu konajúceho v mene Slovenskej republiky (štátu) na odvoláciu námietku Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a k námietkam vznesených v odvolacom konaní Generálnou prokuratúrou

Slovenskej republiky ako orgánu, ktorý má konať v mene štátu odvolací súd uviedol: ... „, V prvom rade sa odvolací súd venoval námietke nedostatku procesnej spôsobilosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako orgánu konajúceho v mene Slovenskej republiky z dôvodu, že v zmysle § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z. orgánom procesne spôsobilým konať v mene Slovenskej republiky v tejto veci je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, na námietke ktorej zotrval aj v odvolacom konaní. Súd prvej inštancie dôvodil, že nezákonné rozhodnutie bolo vydané dňa 24. 11. 2006, preto aplikoval zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 1. 1. 2013 a svoje právne závery ohľadne príslušného štátneho orgánu konajúceho za štát v konaniach o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2012 oprel o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/194/2010 zo dňa 30. 3. 2011, v ktorom uviedol, že nakoľko trestné stíhanie poškodenej v uvedenej veci začalo uznesením vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, je v preskúmvanej veci orgánom konajúcim v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (§ 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2012), so záverom ktorým sa odvolací súd nestotožňuje.

Právna úprava zák. č. 412/2012 Z. z. účinná od 1. januára 2013, ktorou došlo k presnejšiemu vymedzeniu oprávnenia jednotlivých štátnych orgánov konať za štát v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. uvádza, že v prípade uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného rozhodnutia vydaného v trestnom konaní jednoznačne rieši, ktorý štátny orgán je oprávnený konať v jeho mene v prípadnom súdnom konaní o náhradu škody spôsobenej týmto rozhodnutím. Nové ustanovenie teda určuje MV SR za orgán konajúci v mene štátu (len) vtedy, ak sú kumulatívne (pozri spojku "a") splnené podmienky, že v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru a prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu. A contrario, ak prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu (aká bola procesná situácia v preskúmvanej veci), vo veci náhrady škody, keďže škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v trestnom konaní, koná v mene štátu GP SR (§ 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z. z.). Uvedený záver štátnym orgánom oprávneným konať za štát (Slovenskú republiku) v súdnom konaní začatom do 31. decembra 2012 v prípade uplatneného nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým je uznesenie o vznesení obvinenia vydané povereným príslušníkom policajného zboru, proti ktorému podanú sťažnosť prokurátor zamietol a podal obžalobu príslušnému súdu za situácie, že poškodený podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody štátnemu orgánu príslušnému podľa predpisov účinných do 31. decembra 2012, je s účinnosťou od 1. januára 2013 GP SR; na tom nič nemení skutočnosť, že právna úprava napriek presnému vymedzeniu kompetencie jednotlivých štátnych orgánov konať za štát aj po 1. januári 2013 ponechala v účinnosti (okrem iných aj pre účely náhrady škody, ktorá vznikla v rámci trestného konania) možnosť založenia oprávnenia štátneho orgánu konať v súdnom konaní za štát na základe toho, že sa na tento orgán obrátil poškodený so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku, pretože príslušné ustanovenie podľa názoru odvolacieho súdu dopadá na prípady, kedy nie je možné príslušný (jeden konkrétny) štátny orgán, v ktorého pôsobnosti došlo ku škode, jednoznačne určiť podľa daných zákonných kritérií (§ 4 ods. 1 písm. a/ až písm. 1/ zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2013).

Odvolací súd v súvislosti s otázkou, ktorý orgán je oprávnený konať v mene štátu poukazuje na Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. októbra 2015 sp. zn. 8 Cdo 289/2014, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2016 pod číslom R 6/2016, v ktorom bol prijatý záver, že ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z. z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Na prípadnú zmenu orgánu konajúceho v mene štátu prihliadne v takomto konaní súd z úradnej povinnosti. Keďže prechodné ustanovenia zákona č. 412/2012 Z. z. neustanovujú inak, platí pre určenie príslušného orgánu zásada lex posterior derogat priori (neskorší zákon ruší skorší), čo je prejavom základnej zásady uplatňovanej v procesnom práve, podľa ktorej na procesné úkony v súdnom konaní sa zásadne aplikuje procesné právo platné a

účinné v čase uskutočnenia procesného úkonu (II. ÚS 249/05). Uvedené závery prijaté v tomto rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sú plne aplikovateľné aj na prejednávajúcu vec a odvolací súd nevidí dôvod sa od takto ustálenej rozhodovacej praxe odkloniť, preto dôvodná je námietka nedostatku procesnej spôsobilosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Ako bolo už spomenuté, na zmenu orgánu konajúceho v mene štátu je potrebné v akomkoľvek priebehu konania prihladať z úradnej povinnosti. Otázka, ktorý orgán štátu vzhľadom na obsah a povahu daného sporu má v mene žalovaného konať, nie je otázkou pasívnej legitimácie žalovaného; zistené nedostatky v zastúpení žalovaného majú povahu nedostatkov procesných podmienok konania (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. apríla 2008, sp. zn. 4 Cdo 62/2008). Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací prípisom zo dňa 1. 6. 2017 (č. l. 113) oznámil označeným stranám sporu a SR zastúpenej Generálnou prokuratúrou SR, že vzhľadom na prijatý záver v rozhodnutí R 6/2016 bude ďalej ako s orgánom konajúcim v mene SR konať s Generálnou prokuratúrou SR s tým, že aby na zmenu orgánu konajúceho v mene SR sa vyjadrili v lehote 15 dní, ak to považujú za potrebné.

Generálna prokuratúra SR sa k oznámeniu odvolacieho súdu o zmene orgánu konajúceho v mene štátu nevyjadrila. Žiadala iba, aby odvolací súd s odkazom na ust. § 110 C. s. p. zaslal potrebné podklady pre vyjadrenie, najmä žalobu s prílohami, rozsudok súdu prvej inštancie a odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, požiadavke ktorej nebolo možné vyhovieť.

Vyhovieť požiadavke Generálnej prokuratúry SR nebolo prioritne možné z dôvodu, že odkaz žalovanej na ust. § 110 C. s. p. pri doručovaní žiadaných písomností je nenáležitý, keďže cit. ust. pojednáva o doručovaní zástupcovi s plnomocenstvom pre celé konanie podľa § 92 C. s. p., o situáciu ktorú sa v súdnej veci nejedná. Odhliadnuc od neaplikovateľnosti ust. § 110 C. s. p. na danú situáciu, nebolo možné vyhovieť požiadavke Generálnej prokuratúry SR tiež z dôvodu, že takýmto postupom bránia významné právne účinky, ktoré so sebou inštitút doručenia žaloby (§ 156 C. s. p.), doručenie rozsudku súdu prvej inštancie (§ 223 ods. 1 C. s. p.) ako aj doručenie odvolania (§ 374 C. s. p.) spájajú. Súd prvej inštancie zachoval procesný postup predpokladaný v sporovom poriadku a riadnym spôsobom doručil žalobu, vyjadrenie a rozsudok pasívne legitimovanej strane, ktorým je štát, pretože pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na náhradu škody spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci môže byť v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. len štát. Správnosti uvedeného postupu nasvedčuje ustálená súdna prax z ktorej vychodí, že označenie správneho štátneho (ústredného) orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou pasívnej legitimácie štátu v konaní, resp. s pasívnou legitimáciou štátu nesúvisí. Existencia či neexistencia pasívnej legitimácie štátu ako hmotnoprávneho stavu nemá nijakú spojitosť so správnym procesným označením štátu ako strany sporu. Z ustanovenia § 73 C. s. p. predtým § 21 ods. 4 veta prvá O. s. p. vyplýva, že súd je povinný - bez zreteľa na označenie obsiahnuté v žalobe - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu konať len s takýmto oprávneným subjektom, postup ktorý je v súdnej veci dodržaný.

V zmysle vyššie uvedeného vzhľadom na zák. č. 412/2012 Z. z. účinný od 1. januára 2013, ktorým došlo k presnejšiemu vymedzeniu oprávnenia jednotlivých štátnych orgánov konať za štát v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., na prijatý záver v rozhodnutí R 6/2016 odvolací súd ďalej ako s orgánom konajúcim v mene SR koná s Generálnou prokuratúrou SR podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z. z., keďže v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením žalobkyne, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu.

Odvolací súd zastáva názor, že keďže túto zmenu oznámil dotknutým subjektom a tieto dotknuté subjekty nepovažovali za potrebné sa k zmene vyjadriť, neodňal svojím postupom možnosť konať pred súdom. Za tejto situácie žiadna procesná prekážka nebráni odvolaciemu súdu preskúmať vec z hľadiska vecnej správnosti, pretože všetky účinky úkonov (procesných aj hmotnoprávných) zostávajú aj po zmene orgánu konajúceho v mene štátu zachované (R 6/2016) ... “

V ďalšej časti odôvodnenia odvolací súd zaujíma svoje stanoviská ku skutkovým a právnym otázkam dotknutých podaným odvolaním (viď bod 11 až 15 odôvodnenia).

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná Slovenská republika. V jej

mene Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej tiež „generálna prokuratúra“) prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP [jeho porušenie videla v tom, že pokiaľ odvolací súd začal konať so Slovenskou republikou v zastúpení s Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, mal Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky doručiť minimálne žalobu s prílohami, rozsudok súdu prvej inštancie a odvolanie žalovanej podané Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Podľa § 73 v spojení s § 135 ods. 1 CSP Slovenská republika v zastúpení Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky je stranou v konaní - žalovaným. „V súdnej veci nebola Generálna prokuratúra Slovenskej republiky ako určený orgán, ktorý koná v mene štátu „dotknutým subjektom“, ale účastníkom konania - žalovaným“. Odvolací súd takto nekonal, Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky nedoručil žalobu, rozsudok súdu prvej inštancie ani odvolanie žalovanej podané Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Tým, že odvolací súd pred vydaním svojho rozsudku neumožnil Slovenskej republike v zastúpení Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky oboznámiť sa i vyjadriť sa k žalobe a k rozsudku súdu prvej inštancie, nesprávnym postupom znemožnil strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ak by odvolací súd využil možnosť a nariadil by pojednávanie, mohla sa žalovaná na ňom k veci vyjadriť.] a ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP [ku ktorému skonštatovala, že „podľa dostupnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky taká situácia, ktorá nastala v tejto veci, ešte nebola riešená ... „]. Navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa k dovolaniu žalovanej uviedla, že do procesných práv žalovanej konajúce súdy nijako nezasiahli. Účastníkom konania je a bola vždy Slovenská republika, jej boli žaloba i rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu riadne doručené. Zástupca žalovanej, generálna prokuratúra, žiadne procesné práva nemá, tie patria účastníkovi konania - Slovenskej republike. Generálna prokuratúra mohla realizovať právo a nazrieť do súdneho spisu a z jeho relevantných častí si vyhotoviť fotokópie. Výstava i otázka, prečo generálna prokuratúra nekoordinovala svoj postup s predchádzajúcim zástupcom žalovanej a nevyžiadala si dotknuté doklady priamo od Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Na ťarchu žalobkyne nemôžu ísť okolnosti týkajúce sa určenia subjektu zastupujúceho Slovenskú republiku v sporoch o náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Vzhľadom k týmto skutočnostiam navrhla, aby dovolací súd dovolanie v zmysle § 447 písm. c/ CSP odmietol, alternatívne ho v zmysle § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenou osobou (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné a ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní,

na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Dovolateľka, vychádzajúc z obsahu dovolania, prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a k tomu dovolaciemu dôvodu uvádza, že: a/ odvolací súd bol povinný na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie, b/ bol povinný generálnej prokuratúre doručiť žalobu, rozsudok súdu prvej inštancie i odvolanie žalovanej podané v jej mene Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

11. Podľa názoru dovolateľky došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces aj tým, že odvolací súd na prejednanie jej odvolania nenariadil pojednávanie.

11.1. Realizácia procesného oprávnenia účastníka byť prítomný na pojednávaní neprichádza do úvahy vtedy, keď súd v súlade so zákonom koná a rozhoduje bez nariadenia pojednávania.

11.2. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy: a/ ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo b/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

11.3. V danom prípade: a/ odvolací súd dospel k záveru, že netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Procesné strany boli pritom riadne upovedomené o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Procesným postupom, ktorý bol v súlade so zákonom, nemohlo byť porušené právo dovolateľky na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

12. Dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP vyvodzuje tiež z toho, že odvolací súd nedoručil žalovanej, za ktorú koná generálna prokuratúra, žalobu, rozsudok súdu prvej inštancie i odvolanie žalovanej podané v jej mene Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, čím jej znemožnil vyjadriť sa k veci, pretože o nej nemala potrebné informácie. Dovolateľka považuje generálnu prokuratúru za stranu tohto sporu - žalovanú (viď bod 9 dovolania).

12.1. Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom dovolateľky, podľa ktorého generálna prokuratúra je stranou sporu (žalovanou). Generálnu prokuratúru, ako orgán konajúci v mene štátu uvedený v ustanovení § 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 513/2003 Z. z. v sporoch o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, za žalovanú stranu považovať nemožno. V sporovom konaní sú stranami žalobca a žalovaný (§ 60 CSP). Žalobcom je ten subjekt, ktorý podá žalobu - realizuje procesný úkon, ktorým uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva (§ 131 CSP). Žalovaným je ten, koho žalobca v žalobe označí za subjekt voči ktorému sa žalobca súdnej ochrany domáha. Podľa konštantnej judikatúry dovolacieho súdu otázka, ktorý orgán štátu vzhľadom na obsah a povahu sporu má v mene žalovaného konať, nie je otázkou pasívnej legitímácie žalovaného; zistené nedostatky v zastúpení žalovaného majú povahu nedostatku procesných podmienok konania (R 48/1967, Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 62/2008). V prípade, že žalujúca strana štátny orgán, ktorý má za štát konať označí, ale uplatnený nárok do pôsobnosti tohto štátneho orgánu nepatrí, nejde o vadu žaloby ani o nedostatok podmienky konania. Súd je v takom prípade povinný zabezpečiť z úradnej povinnosti (ex officio), aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej právnymi predpismi (R 6/2016, tiež Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 491 s.). Žalobkyňa v žalobe doručenej súdu 7. novembra 2012 za žalovanú označila Slovenskú republiku a za orgán konajúci v jej mene Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Ak je stranou štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná (§ 135 ods. 1 CSP). Vzhľadom na podanú žalobu i keď neskôr došlo k zmene orgánu konajúceho za štát, bola a je žalovanou Slovenská republika, jej svedčí i procesná subjektivita - spôsobilosť byť nositeľkou procesných práv a povinností (§ 61 CSP). V konaní pred súdom môže ako strana sporu vystupovať štát. Slovenská republika - štát - je právnickou osobou, ktorá má procesnú subjektivitu a procesnú spôsobilosť (§ 73 CSP). Procesnú subjektivitu má ten subjekt práva, ktorý vo sfére hmotného práva disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa jednoznačne vyjadril, že v sporoch týkajúcich sa zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. je štát pasívne vecne (hmotnoprávne) legitimovaným subjektom (napr.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn.: 6 Cdo 149/2011, 3 Cdo 194/2010, 4 Cdo 193/2009, 7 Cdo 500/2014, 8 Cdo 289/2014, R 6/2016 dostupné na [ASPI_judikatura](#), Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 441/2015 dostupné Zo súdnej praxe č. 33/2017).

12.2. Ako strana v civilnom sporovom konaní môže vystupovať aj právnická osoba. Právnickou osobou je aj štát. Konanie za právnickú osobu ako stranu v civilnom procese rieši Civilný sporový poriadok s odkazom na hmotné právo (§ 72 a § 73 CSP). Právne úkony za právnické osoby robia tí, ktorí sú na to oprávnení (§ 20 Občianskeho zákonníka). Právnickým osobám chýba schopnosť vystupovať navonok a preto vždy je potrebná asistencia ďalšej osoby spravidla fyzickej alebo právnickej, za ktorú koná osoba fyzická. Pokiaľ za štát navonok koná príslušný štátny orgán prostredníctvom oprávnenej fyzickej osoby, nejedná sa o konanie v zastúpení, ale ide o priame (vlastné) konanie právnickej osoby. V prípade náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., ak v mene štátu koná niektorý z orgánov uvedený v § 4 ods. 1 a 2 citovaného zákona, ide o priame konanie štátu, nie o formu zastúpenia na základe zákona. Úvahy o prípadnom porušení procesných práv a povinností sa vždy viažu k stranám v civilnom sporovom konaní, nie k tým právnickým alebo fyzickým osobám, ktoré majú oprávnenie konať v ich mene. Z uvedeného uhla pohľadu sú neopodstatnené tie dovolacie námietky o porušení procesných práv (napr. pri doručovaní žaloby, či rozhodnutí a pod.), ktoré sa nepripisujú sporovým stranám. Za správny možno označiť názor odvolacieho súdu, že generálnu prokuratúru v tomto spore nemožno považovať za žalovanú ani za procesného zástupcu žalovanej (štátu).

12.3. Treba prisvedčiť dovolateľke, že potom ako bola listom z 1. júna 2017 upovedomená, že v tomto spore, v dôsledku právnej úpravy účinnej od 1. januára 2013 a prijatej judikatury (R 6/2016), bude odvolací súd s generálnou prokuratúrou ďalej konať ako s orgánom konajúcim v mene štátu (identické oznámenie bolo doručené žalobkyni a Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky ako orgánu dovtedy konajúcemu v mene štátu), objektívne vznikol na strane generálnej prokuratúry informačný deficit o dovtedajšom priebehu sporu. Takáto zmena však nemá vplyv na doposiaľ uskutočnené procesné úkony, ktoré už realizovali sporové strany (žalobkyňa a žalovaná) a nepôsobí ani retrospektívne na už nadobudnuté procesné práva a povinnosti. Tento informačný deficit je vnútorným deficitom, ktorý vznikol (len) medzi orgánmi doteraz konajúcimi v mene štátu v dôsledku ich nedostatočnej súčinnosti, ktorá nastala po súdnom oznámení zmeny orgánu konajúceho v mene štátu. I v tomto prípade platí zásada, že práva patria bdelým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Skutočnosť ohľadom ustálenia orgánu konajúcemu v mene štátu v danom prípade nemôže byť na ujmu osoby, ktorá bola nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom poškodená. Z tohto dôvodu zákonodarca ustanovil, že ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na orgáne, ktorý nie je príslušný vo veci konať, je tento orgán povinný bezodkladne postúpiť žiadosť príslušnému orgánu (§ 4 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.). Na tejto súčinnosti je potrebné trvať a vyvodzovať ju v každom štádiu konania o náhrade škody až do jeho definitívneho ukončenia. Z uvedeného hľadiska dovolací súd nezistil, aby nedoručením žaloby, rozsudku súdu prvej inštancie, odvolania podaného žalovanou, odvolacím súdom v prebiehajúcom odvolacom konaní generálnej prokuratúre, ako orgánu konajúcemu v mene žalovanej (štátu), malo dôjsť k porušeniu procesných práv žalovanej.

12.4. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) dovolací súd sa tiež zamerlal i na posúdenie toho, či nemožnosť vyjadriť sa k výzve súdu ohľadom jeho záveru o zmene orgánu konajúceho v mene žalovanej išlo o nesprávny postup odvolacieho súdu, ktorým mohlo dôjsť k porušeniu procesných práv žalovanej. Nemožnosť vyjadriť sa k výzve súdu bola zapríčinená vnútorným informačným deficitom spôsobeným nedostatočnou súčinnosťou orgánov doposiaľ konajúcich v mene žalovanej. To znamená, že dôsledkom neuskutočnenia procesného úkonu bolo nenaplnenie princípu *vigilantibus iura scripta sunt*. Nevyužitie možnosti uskutočniť úkon žalovanou v dôsledku nenáležitej starostlivosti o svoje práva nemožno pričítať súdu a kvalifikovať ho ako porušenie jej práv. Je potrebné uviesť, že i potom, čo bol žalovanej doručený rozsudok odvolacieho súdu obsahujúci náležité odôvodnenie, nedošlo podaným dovolaním ku právne účinnému spochybneniu záverov odvolacieho súdu, ktoré tento zaujal k otázke náhrady škody spôsobenej žalobkyni ani k ustáleniu otázky určenia štátneho orgánu konajúceho v mene žalovanej.

12.5. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nezistil, aby v namietanom rozsahu konanie odvolacieho súdu trpelo vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

13. Pokiaľ dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/

CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, tak v tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že táto - právne relevantná otázka v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou (dovolaťelom) v dovolaní vymedzená jasným, určitým, konkrétnym a zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť, prípadne aj dôvodnosť dovolania. Dovolaťelka však v rámci tohto dovolacieho dôvodu v dovolaní vyššie uvedeným spôsobom nešpecifikovala, ktorá konkrétna, z hľadiska tohto sporu relevantná právna otázka, ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Samotné konštatovanie, že „podľa dostupnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky taká situácia, ktorá nastala v tejto veci, ešte nebola riešená ...“ významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mala dovolateľka na mysli. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s novou koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou prijatím aktuálneho procesnoprávného predpisu - Civilného sporového poriadku a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa (konkrétne) priechil i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017). Dovolací súd preto konštatuje, že ani dovolací dôvod, ktorý dovolateľka uplatnila podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nie je daný.

14. Zo všetkých uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľky uplatnené podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP a dovolanie uplatnené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.